

10 MAR 2014

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 DEP
0030 OSLO

Deres ref.
12/2084

Vår ref.
13/7857 - GRK

Dato
07.03.2014

Høring - Utkast til lov om endringer i jernbaneloven bl.a. som følge av Europaparlaments- og rådsdirektiv 2012/34/EU av 21.11.2012 om etablering av et felles europeisk jernbaneområde

Vi viser til Samferdselsdepartementets brev av 2. desember 2013 med vedlegg.

Justis- og beredskapsdepartementet har følgende merknader:

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap fører bl.a. tilsyn etter lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven). Ved lovendring i 2009 ble det tydeliggjort at denne loven også omfatter tiltak mot uønskede tilsiktede hendelser. Ytterligere presiseringer av sikringshensynet er foreslått, bl.a. i lovens § 8 om krav til virksomhetenes helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid, samt flere endringer knyttet til implementeringen av Europaparlamentets- og rådsforordning (EU) nr. 98/2013 om markedsføring og bruk av utgangsstoffer for eksplosiver som omfattes av restriksjoner.

Når det gjelder jernbane, omfatter loven tilsyn med transport av farlig gods. Plikten er nærmere definert i lovens kap. 4. som omhandler plikter i virksomhet, og i forskrift 1. april 2009 om landtransport av farlig gods. Forskriften implementerer det internasjonale reglementet for transport av farlig gods på jernbane (RID). Brann- og eksplosjonsvernloven har allerede en hjemmelsbestemmelse (§ 33) for utveksling av opplysninger mellom tilsynsmyndigheter. Den foreslåtte bestemmelsen i § 11 i jernbaneloven speiler den nevnte bestemmelse i brann- og eksplosjonsvernloven, og vil således tydeliggjøre den rett tilsynsmyndighetene har til å utveksle informasjon, også ut fra security hensyn.

Sikring av uavhengigheten for Statens jernbanetilsyn

Forslaget til ny § 11 b i jernbaneloven skal gjennomføre artikkel 55 i direktiv 2012/34/EU om etableringen av et felles europeisk jernbaneområde.

Direktivbestemmelsen krever at markedsovervåkningsorganet skal være en «frittstående myndighet som organisatorisk, funksjonelt, hierarkisk og når det gjelder beslutningstaking er juridisk atskilt fra og uavhengig i forhold til alle andre offentlige eller private enheter». Utgangspunktet i jernbaneloven § 11 er at tilsynsmyndighet etter loven er lagt til departementet som kan delegere tilsynskompetansen videre. I høringsnotatet vises det til at det er Statens jernbanetilsyn som utøver denne myndigheten. I lys av at tilsynskompetansen etter § 11 formelt ligger hos departementet, er vi usikre på om ordlyden i § 11 b er tilstrekkelig til å sikre den uavhengigheten for Statens jernbanetilsyn som er påkrevet etter direktivet.

Forbud mot å utføre tjenestehandlinger i beruset tilstand

I tillegg til personer som fører rullende materiell, bør forbudet mot beruselse i tjenesten i jernbaneloven § 3 a omfatte personell som styrer jernbanens signalanlegg og pensler.

Særskilt om politiets taushetsplikt og behandling av opplysninger

Opplysninger som det er aktuelt å utveksle, vil både være av teknisk art og personopplysninger. Justis- og beredskapsdepartementet støtter forslaget om at det tas inn en bestemmelse i jernbaneloven om tilsynsmyndighetens taushetsplikt og adgangen til å utlevere opplysninger til andre, herunder til politiet. Når det gjelder politiets taushetsplikt og behandling av opplysninger, vil departementet presisere at dette nå er uttømmende regulert i politiregisterloven og politiregisterforskriften (ikrafttreden 1. juli 2014), med unntak av opplysninger om at det er begjært eller besluttet kommunikasjonskontroll og opplysninger framkommet ved kontrollen, som reguleres i straffeprosessloven § 216 i.

Særregler om politiets taushetsplikt i andre lover enn politiregisterloven bør unngås, da dette skaper uklarheter og strider mot det system som er etablert med politiregisterloven. Det bør derfor ikke gis særregler i jernbaneloven om politiets taushetsplikt ut over at det henvises til politiregisterloven. § 11 sjette ledd bør derfor gis et nytt punktum som lyder: «*Politiets taushetsplikt og behandling av opplysninger reguleres av politiregisterloven.*»

I syvende ledd er det foreslått at myndigheten kan stille som vilkår at opplysningene bare kan formidles videre «med samtykke fra denne og bare for det formål som samtykket omfatter». I politiregisterloven § 4 er det fastsatt at «opplysninger kan behandles til det formålet de er innhentet for eller til andre politimessige formål, med mindre det er bestemt i eller i medhold av lov at retten til behandling er begrenset, eller at opplysninger kan behandles til andre formål enn de politimessige». Departementet minner om det som allerede er sagt om at politiregisterloven er ment uttømmende å regulere politiets behandling av opplysninger, herunder også tilgang og utlevering. Det

bør ikke etableres en ordning som f.eks. innebærer at Statens jernbanetilsyn kan gi politiet opplysninger om straffbare forhold, men nekte politiet å bruke opplysningene ved etterforskning av forholdet, eller som grunnlag for å gripe inn og stanse en pågående straffbar virksomhet. Videre skal det bemerkes at når opplysningene er gitt til politiet, er de gitt til politietaten og ikke til det enkelte politidistrikt. Politiet bør på denne bakgrunn unntas fra bestemmelsen i syvende ledd.

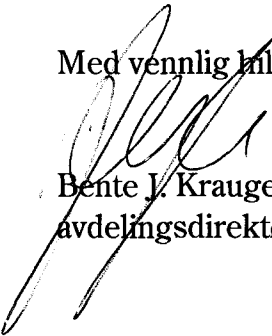
Hvem skal Jernbanetilsynet utveksle opplysninger med?

Justis- og beredskapsdepartementet støtter forslaget om at det tas inn en bestemmelse i jernbaneloven om tilsynsmyndighetens taushetsplikt og adgangen til å utlevere opplysninger til andre, herunder til Nasjonal sikkerhetsmyndighet, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap samt politiet.

I høringsnotatet er det foreslått at Jernbanetilsynet skal utveksle opplysninger med Politiets sikkerhetstjeneste, men ikke det øvrige politiet. Justis- og beredskapsdepartementet mener imidlertid at det bør åpnes for utveksling av opplysninger med andre deler av politiet enn Politiets sikkerhetstjeneste. I § 11 bør «*Politiets sikkerhetstjeneste*» erstattes med «*politiet*». Dette vil åpne for at det ved behov kan gis opplysninger til de deler av politiet som er aktuelt i den konkrete situasjonen.

Politidirektoratets, Riksadvokatens og Nasjonal sikkerhetsmyndighets høringsuttalelse følger vedlagt.

Med vennlig hilsen

Bente J. Kraugerud
avdelingsdirektør

Grethe Kleivan
avdelingsdirektør